

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИЦИЈУ БЕЗБЕДНОСТИ И АДМИНИСТРАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ И ОПШТИНСКИХ ВЛАСТИ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ, на предлог Министра унутрашњих дела, благоволео је својим превисоким указом од 22. овог месеца поставити:

за секретара прве класе начелства округа рудничког, Милорада Пешића, секретара друге класе истога начелства.

ЦМ 21785. Из полицијског одељења министарства унутрашњих дела. 22. септембра 1901. године у Београду.

Његово Величанство Краљ, на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 24. и 25. и тачке 4. члана 58. под I. закона о устројству општина и општинских власти благоволео је својим превисоким указом од 22. овог месеца, поставити:

за председника општине горњо-милановачке, Милорада Пешића, секретара прве класе начелства округа рудничког, са годишњом платом од две хиљаде пет стотина двадесет и шест динара.

ЦМ 21786. Из полицијског одељења министарства унутрашњих дела. 22. септембра 1901. године у Београду.

Његово Величанство Краљ, на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 26. закона о устројству општина и општинских власти, благоволео је својим превисоким указом од 22. овог месеца, решити:

да се Живко Поњавић, председник општине горњо-милановачке, разрешени од дужности председника исте општина.

ЦМ 21784. Из полицијског одељења министарства унутрашњих дела; 22. септембра 1901. године; у Београду.

СТРУЧНИ И НАУЧНИ ДЕО

ЛОНДОНСКА ЕГЗЕКУТИВНА ПОЛИЦИЈА

(СВРШЕТАК)

Унутрашњу службу у полицијској станици врше инспектор службе, писари (clerks) и резервна жандармерија. Ту се записује све до појединости; ближе у ово улазити, није могуће.

Свака станица има низ ћелија за оне који се доводе у притвор, јер се ови морају држати строго изоловани. Но има и ћелија за заједнички притвор, у којој једва њих 6 може бити. На вратима ћелије има отвор са гвозденом засовницом, да би

се могло мотрити на притворенога. Још на вратима стоји једна црна табла, на којој је исписано име притворенога и за што је притворен. Сваког притвореника треба у његовој ћелији видети и осматрати бар свакога сата, а напитога свако пола сата, и то кроз онај отвор на вратима. Кључеве брижљиво закључане ћелије чува код себе инспектор. Ово има ту добру страну, што на тај начин нема никад ничије жалбе да је бојем зостављан у ћелији. Над женскињем, које се доводи у притвор, имају претходно да изврше преглед т. з. полицијске матроне. Одмах у јутру сваки притворени изводи се пред полицијског судију (Magistrate), који такође одмах има да извиди основаност притварања.

Сви службеници лондонске полиције дужни су одавати почасти (saluting) члановима краљевске породице, министру унутрашњих дела и свима својим старешинама. То бива поздрављањем по војничком начину, ако је службеник у униформи, а скидањем шешира, ако је у цивилу. Ако које одељење полицијста маршује улицом, инспектор који води командује: „Очи на десно“ или: „Очи на лево“, чим има да се поздрави какав старешина или који члан краљевске породице. Ако је случај службе на линији, где се има да спречава даље продирање света при пролазу краља, краљице и чланова краљевске породице, не поздравља се, него је још лицем окренут публици полицијски чиновник, те на све будно мотри, да се не би ко користио приликом, да испразни коме џепове, или да учини какав анархистички атентат, или да се приближи колима краљевим.

Сваколика жандармерија је под војном дисциплином. Тражи се апсолутна послушност, без устегања, без поговора, без премисљања. Млађи није одговоран за заповест, него за њено извршење. Ако би који констаблер ма каква узрока имао да се жали на заповест кога инспектора или сержана, мора је увек најпре извршити, претпостављајући да тим не чини никакву противзакону радњу, и тек после то пријавити вишем интенданту. Овај пак износи ствар пред старију власт на уобичајени поступак.

Ако службеник заповести извршује верно и зналачки и одликује се особитом ревношћу, окретношћу или храброшћу, може добити награду у новцу до 80 динара. На против, за рђаво поступање прописане су строге дисциплинарне казне, на име:

1. Позивање пред полицијског судију (Magistrate), чега је последица пресуда о отпуштању из службе, уз то затвор, који може бити с тешким радом, и губитак свакога права на сва добротинства и на пензију;
2. Просто отпуштање;
3. Одузимање службе и плате за неко време;
4. Смањење ранга;
5. Смањење плате;
6. Премештање у класи;
7. Новчана казна од прилике од динара до плате од више дана, обично не преко пет дана;
8. Враћање из резерве или које друге нарочите службе;
9. Губитак одсуства;
10. Строг укор;
11. Опомена.

Примера ради, као најобичније, побројане су ове погрешке: 1. пијанство; 2. пијење у служби; 3. скидање рамених веза (armet) да би се што из крчме узело; 4. несубординација; 5. неследовање директној заповести; 6. прекорачење општих наредаба и инструкција, као и периодичких дневних заповести, које сваки констаблер мора из основа знати; 7. неодавање почасти претпостављенима; 8. ненужна мешања; 9. употреба не-

потребне силе или власти према коме ради притвора; 10. неуљудност или употреба nelaгодних речи; 11. саопштавање ма коме, без службеног налога, какве добивене заповести или тока које ствари; 12. неисправни извештај, којим би се могао закаснити са извршењем кога налога за притвор или с каквим судским позивом; 13. недопуштено остављање свога места позорничког или круга; 14. пренебрегавање службе непредузимањем брзих мера за хватање кривца; 15. пренебрегавање службе непроналаском прозора и врата, осталих ноћу отворених или незнањем за какву извршену опасну крађу; 16. пренебрегавање да се за ноћно време обележе опасна места; 17. забављања и ђаскања у служби; 18. остајкивање ради бакшиша; 19. примање од кога ма каквог бакшиша или поклона а нејављање за то; 20. одсуствовање с места на коме се мора бити, ако се за то нема допуштења, или изговарање болешћу; 21. удаљавање са страже; 22. завада с друговима; 23. нетачно поступање; 24. прђаво одело и немарљиво држање; 25. неумесно жаљење; 26. предузимање необичних мера и остављање дистрикта без службеног налога; 27. пренебрегавање у сазнавању нужних имена, адреса и других прилика по каквој кривници или по каквом несрећном случају; 28. пренебрегавање дужности да се притече у помоћ лицима поврећеним или разболелим на улици; 29. задуживање или зајмљење новаца од кога старијега; 30. свако наношење штете доброме гласу жандармерије или вршење ма чега што би ма како било штетно по јавну службу.

Полициски се чиновници обично отпуштају због одсуствовања без одобрења, несубординације, пијанчења у служби, савомоље, због идења на руку да се који притвореник ослободи или ма какве грубе повреде дужности или непослушности према заповести. Службеници, који приме пиће од лица с којима се сусретају, од гостионичара и т. д. или од оних са којима су по служби у послу, чине себе недостојним службе. Напијање чини чиновника сасвим неподобним за његов позив, лишава га сваког изгледа на унапређење и доводи до кажњења и скорог отпуштања.

Ако би који констаблер напустио службу, не отказавши је на месец дана пре, излаже се казни од 120 динара и месец дана затвора са тешким радом, а, ако је пропустио да преда одело и опрему коју је примио, расписује се и потеря за њим.

Осем старије власти, дисциплинарна је инстанца и полициски судија (Magistrate). Он може сваког констаблера, који је пред њега изведен да одговара због немарљивости или какве тешке повреде дужности, ако га нађе за крива, казнити новчано до 220 динара или, по нахођењу своме, са месец дана затвора с тешким радом.

Полициски су судови (Police Courts) једна нарочита уставна лондонскога судства. Њих је свега 16, и то два за Сити а 14 за метрополитанску област. Они су надлежни за омање кривичне ствари; пред њих изводе оближње полициске стражарнице те ноћи притворена лица. Теже кривице, које не могу пресудити саме полициске судије, долазе пред Middlesex Sessions, Surrey Sessions и Keut Sessions, према томе у коме се крају Лондона дело догодило. Најтежи криминални случајеви долазе пред Central Criminal Court, који се зове и Old Bailey и који је надлежан за цели Лондон.

Полициски су судови својим брзим и прикладним суђењем били увек од великог утицаја на углед и делатност егзекутивне полиције. Осетне казне, које они изричу одмах по учињеном делу, имају увек то дејство, да се на поступке полиције гледа с уважењем које им припада. У том суду старешина је и председава један судија (плата 35.000 и 40.000 динара годишње), а придати су му потребни секретари (Clerks) и нижи чиновници. Часови пословања су од 10 пре до 5 сати по подне. За време рада ту је непрестано кретање. Лица се непрекидно изводе. Судија, у црном цивилном оделу, расправи за кратко време већи број случајева. Полициски службеници као сведоци, који имају у сали своје одређено место, на основу још свежих им упечатка, дају своје исказе. Оптужени седе у средини сале. Сведоци се купу за чудо брзо, љубећи Нови Завет док један секретар изговори формулу заклетве.

Полициски судови су сасвим ослободили полицију од терета изрицања казне и од свега што с тим има везе, а што је често узрок незгодама у односима између публице и полиције. Полиција и судство у Енглеској законима су строго одељени.

Али у Енглеској нема ни оног административног распарчавања полиције. Занати, слуге, воде, путови, грађевине законом су марљиво уређене и на друге инстанце пренесене, те се полиција не бави и тиме, тако да нижи полициски органи немају с тим никаква посла. Отуд долази, да је жандармерија ослобођена сваког трагања по кућама и становима и службеници полициски имају сав свој задатак у томе, да су будни стражари сигурности и реда на улици. Ослобођавање жандармерије од многих теретних истраживања по кућама, која су махом неугодна и мучна свету, много чини да је одношај између полиције и публице постао за чудо пријатан. Констаблер се јавља само на улици, он је увек свету на видуку и тако с њим зближен.

Ну, лондонски констаблер нема за се симпатије само велике публице него и добро мишљење својих најстаријих. За доказ тога да наведемо, на закључку, речи министра унутрашњих дела, Sir William Harcourt, које је говорио пре неколико година приликом давања награда у дому за полициску сирочад. Он вели: »По службеном положају своме, који ми чини ту част да ме везује за полицију, радујем се што ми се дала прилика да јавно признам њене превелике заслуге за земљу коју служи и публицу коју штити. Велику поморску и војну силу гледамо с дивљењем, поштовањем и уверењем да нам је она заштита земље од спољних непријатеља; али од тога није ни мало мање уверење, које дугујемо храброј домаћој нам војсци, која и дању и ноћу неуморно ратује с непријатељима што стално угрожавају друштво. Нека би полиција знала да цени себе онолико, као што ми знамо да ценимо велики степен часности и корисности службе коју она врши. Само тој безодморној и увек будној полицији имамо да благодаримо, што ова невероватна маса света нашег може мирно да легне и сигурно да устане. Оно су, без сумње, будале и несмислени људи, који би се ругали и смејали опасностима; они пак, који знају за истину, нису никако склони да опасности пренебрегавају или игноришу, јер се не може казати да оне не постоје само за то што се о њима стално води рачуна и непрестано будно стражари. Имам задовољство да се поносим, што ћу овде сада дати јавну сведошћу о светлим особинама и пуном такту делању ове »велике војске поретка« (Great Army of Order), која је увек на месту, и дању и ноћу потпуно на бојном пољу и која никад не пушта из руку оружје своје. Ако погледамо на искушења, којима су полицисти изложени и на велике незгоде с којима се боре у зимским ноћима и на ветру који сатире, није, по моме мишљењу, чудо ако се, по који пут, дадну и завести; али је право чудо како то ретко бива. Они раде тако верно, тако ревностно и с таквом дисциплином, да се томе мора дивити свако, ко то зна. Ова никад немалаксала егзекутива будно стражари на све стране да угуши свако насиље и сваки злочин. Странци су ми често исказивали своје дивљење о томе колико је и како заштићена безбедност у Лондону. И ја мислим, да, у опште узевши, као сила кога има да заштити и подјемчи безбедност, енглеска полиција нема у свету себи равне.«

М. П. Јов.

ПРИЈАВА СТРАНАЦА У ФРАНЦУСКОЈ

(Свршетак)

У прелазним наређењима и декрета и закона о бављењу странаца у француској, био је остављен странцима рок од месец дана, да по истима учине своје пријаве, ако желе, да и даље остану у француској, а да не искусе последице њихових одредаба на случај да по њима не поступе. Што су паравно странци и учинили.

Од тога доба па и сада лична пријава обавезна је за све странце без разлике. По томе сваки странац, чим ступи на француско земљиште, тим самим прима на себе обавезу, да се лично пријави оној полициској власти, где се буде задржао. Не испуњење ове обавезе, као што је речено, има за последицу: казну, а по кад кад прогонство са територије француске.

Оваким пријављивањем полиција је у стању, да позна све странце, који буду дошли у њен делокруг; да сазна њихово име и презиме, занимање и све оно, што је напред поменуто; чиме су се раније занимали; а шта су радили, а шта ће у бу-

дуће чинити; од чега живети; где су раније становали, о томе се уверавати тражењем извештаја од дотичних власти, и ценити јесу ли искази истинити или лажни; и т. д. па према свему овоме оценити таква лица, да ли су опасна или не по јавну безбедност, као, и да ли им се може дозволити бављење у француској или не.

Тиме се нарочито одстрањују сумњива лица, злочинци и варалице, да не иду у државе, где оваке пријаве постоје, из бојазни што или неће моћи истинитост пријаве доказима утврдити, или што ће се можда случајно одати приликом испитивања или у нечему у лажи ухватити, што све може створити сумњу и трагањем показати их у њиховој правој боји. Таквим лицима никако не годи да сами одилазе и предају се полицији, да их она испитује; у опште воле, да су мало подаље од ње, те зато и ретко одилазе тамо, где ова установа постоји, пошто врло добро знају, да баш и ако се не пријаве, могу бити ухваћени, па само због те непријаве, трагањем о њиховој личности, могу у њој лако наћи каквог препреденог чувеног варалицу или злочинца. Те и то је један од разлога, који оваким лицима пречи улазак, јер се боје, да се при самој пријави не ухвате и одаду онакви, какви су у истини.

Све су ово разлози, са којих би требало што пре увести ову установу и код нас.

* * *

У париској префектури постоји нарочито одељење за пријаву странаца, које носи назив *Service des Etrangers*. Она има свога шефа са потребним бројем персонала. Рад је у њему овакав.

Када се прими каква пријава одмах се уводи у регистар по реду пријаве са назначењем реднога броја, дана, месеца и године, када је примљена. Затим се на два картона испише цела пријава, на којима се такође стави број регистра, дан, месец и година пријаве.

Ова се два картона разликују по величини. Један је од њих мањи, а други већи. Мањи се картони узимају за општу азбучну класификацију, а већи за класификацију по државама.

Разлика се прави у величини картона зато, да се не би мешали при раду, те да картони из опште азбучне класификације не прелазе у класификације по државама, нити пак ови у оне прве, што би могло после довести до збрке, да се оба картона нају у истој класификацији.

Овако пак, када се по величини разликују не може бити грешке, јер ће онај, када је случајно баш и учини, одмах приметити, да картон није исте величине као остали, ако га буде метнуо у ону класификацију, где му није место.

У општу азбучну класификацију долазе сви картони од свих пријављених странаца без обзира на то, из које су они државе. Картони су смештени по азбучном реду имена у кутије, које су такође распоређене по азбучном реду тако, да се свако име врло лако, просто и брзо може наћи.

Класификација по државама састоји се у томе, што су државе распоређене по азбучном реду. У свакој од њих долазе само картони њених поданика. И ови су картони по азбучном реду имена смештени у кутије, које су тако исто сложене по азбучном реду, да је и код њих врло лако наћи свако име.

На картонима се бележе и друге опсервације, које се тичу лица именованих на картонима, као на пр. окривљена за какво кривично дело, тражење за какав злочин, осуде и т. д. Тако на пр. чим се који странац казни, одмах се извештава и ово одељење, које на његовим картонима у кратко означаје: ко га је, када, зашто и на колико казнио. Исто тако бележи се, ако се тражи за какву кривицу и т. д. На тај начин префектура свакад има потребних података о свакоме странцу и његовом владању, те према томе лако ће знати, шта ће са таквима радити, ако јој дођу још који пут у домаћај.

Преписи свих пријава на картонима из целе француске шаљу се месечно министарству унутрашњих дела, где се такође класифицирају по истоме систему, као што је напред изложено. У министарству се дакле води надзор над свима странцима.

Сви се картони чувају, док се не јави, да је странац отпутовао, а тада се на исти начин класифицирају у архиви, где остају, док по годинама старости дотичне особе не постану без предметни, када се ниште.

Регистри се такође сви чувају дотле, док и они по годинама старости не постану безпредметни, када се ниште.

У одељењу води се још и статистика долазећих и одлазећих странаца тако, да се увек тачно зна, како у Паризу и другим префектурама, тако и целој француској, колико има странаца у опште, као и колико их има из сваке поједине државе.

Сем тога статистиком се дознаје, колико је од странаца дошло да радом заслужи себи хлеб, колико дакле има и раденика, занатлија, трговаца, и др. колико има ђака, лекара, и т. д. а колико их има, који су дошли ради свога задовољства.

Статистички подаци шаљу се министарству унутрашњих дела сваки шест месеци, што чине и остале префектуре, а у самоме одељењу води се по све дневно, десето дневна, месечна, тромесечна, шестомесечна, и годишња статистика странаца.

На овај начин министарство унутрашњих дела зна све странце који су дошли у француску и пријавили се власти. Исто тако зна и свака префектура све странце, који се налазе у њеноме делокругу.

Према томе и министарство и свака префектура биће у стању, да свакад, када се то од њих затражи, тачно одговори, да ли се извесан странац налази у француској и где, у коме департману, или не, ако се само пријавио ма којој власти, ако је дакле испунио оно, што се од свакога странца тражи да испуни.

Овака су тражења врло честа од стране разних Посланстава и Конзулата, када питају за своје држављане, којима имају што да доставе или саопште. А врло често и приватна лица обраћају се за обавештење о својој фамилији, сродницима или о особама, са којима имају каквога посла, па им је нужно да знају садање место њиховог становања.

За лица пак која се не пријављују, постоји одвојена класификација по истоме систему. Податке за њих одељење добија од другог одељења, у коме се врши пријава становника. —

Када се из пријавне листе у одељењу за пријаву становника види, да је пријављен какав странац, одмах се извештава и одељење за пријаву странаца. По овакој достави одељење за пријаву странаца контролише, да ли се то лице пријавило лично префектури или не. Па ако се утврди — прегледом картона — да се није пријавило, одмах се по адреси из пријаве становника позива, узима на одговор за непријаву и кажњава. Ако је пак то лице већ променуло други стан, ипак се трага за њим, и чим се ухвати, одмах се кажњава.

Овим путем префектура — односно њено одељење за пријаву странаца — сазнаје и за оне странце, који се нису сами пријавили, већ које су пријавили сопственици хотела или станова, где су одсели, те и то чини, да се странци сами пријављују, пошто ће њихово име на сваки начин бити откривено по пријавној листи за становнике, баш и кад се не би хтели сами пријавити. Зато је и за саме странце боље, да испуне ту обвезу, па да буду мирни, но да их префектура гони и кажњава.

Статистика показује, да у Паризу има највише белгијанаца, па немаца, шпањолаца, талијана, енглеза, швајцараца, руса, американаца и т. д. Па и Србија има своје место у класификацији држава. Истина да не заузима онолико простора, колико друге веће државе, али тек ипак и она је престављена, ма и малим бројем својих поданика. Међу овим пријавама налазили смо и пријаве наших ђака, који су се бавили студијама у Паризу, а међу њима и пријаву Његовог Величанства Блаженоупокојеног Краља Милана, када је живио у Паризу.

Вој. Павличевић

ПИТАЊА*)

Да би се судске и административне власти ограничиле у одмеравању казне за поједина казнена дела, закони су прописали границе у којима се морају кретати. Означена је најмања или највећа мера казне и речено да се ван тих граница ни строжије ни блажије несме осудити кривац, дакле да се може пети или спуштати казна извесном кривцу али само у границама минимума и максимума.

Постоји истина један пропис а то је у §. 61. казног закона, који допушта да се може и испод најмање мере по каткад казна спустити, али ја бих рекао да се ова законска по-

*) Ово питање једног полицијског чиновника пуштамо у лист. Отварајући рубрику и за ове ствари, очекујемо од правника, полицијског чиновника да своје одговоре пошљу уредништву.

властица односи само на окривљене за злочина и преступна дела, а никако не и на истуђења.

За кажњавање иступа према категоријама кривица и казна је прописана већа или мања, као што се зна, али само нигде нема прописа да би полицијске власти могле у каквим случајима при одмеравању казне прећи највећу меру или је спустити испод најмање мере.

На пр: §. 372. казн. закона казни од пет до петнајест талира, али чиновник налази усљед олакшавајући околности да је и та најмања мера од пет талира, много, па га осуђује рецимо са два талира позивајући се у помоћ на пропис §. 38. полицијске уредбе.

Док неке полицијске власти разуму и овако раде дотле друге најпажљивије држе се принципа, да се при одмеравању казне крећу само у границама минимума и максимума законом постављеног држећи да је темељ смисао и пропис §. 39. полицијске уредбе.

Као што се види, да се власти чак и у примени материјалног закона не држе једног начела, то је на сваки начин врло нужно ради једнообразног рада и примене закона да се објасни и каже: које је мишљење правилно да ли оних првих или оних других јер обоје не сме остати.

ПОУЧНО ЗАБАВНИ ДЕО

ЋЕЛИЈА БР. I.

(из ЗАВЕЛЕЖАКА ЈЕДНОГ ПОЛИЦИЈЦА)

(Свршетак)

Поред свега мога упињања, нисам могао успети, да се Трајко спроведе управи ради вођења даље истраге.

— Не можемо присвајати туђу надлежност, одговори ми управник Н... коме сам се обратио у последњем моменту.

После оваквог категоричног одговора, није ми остало ништа друго, до да сва акта истраге спакујем и пошљем среском начелнику, ну пре него што сам то учинио, донео сам својом руком решење о прекидању истраге над Кузманом и пустио га одмах у слободу. Само што он о томе није могао ништа знати, јер је још био у бунилу.

Даља истрага по делу Танасијевог убиства, текла је обичним током. Трајко је потпуно признао свој злочин и детаљно испричао начин његовог извршења. По што, вели, није имао новаца да о року исплати меницу ортацима а био је на њих много киван због неких ранијих рачуна — док су сва тројица ортачки радили, јер су га они, по његовом мишљењу, неправедно оштетили, управ са оноликом сумом, колико је менични дуг износио, а сем тога изгубио је и сву своју готовину ортакујући с њима, — то се, после дугог размишљања, решио на убиство. Чекао је само згодан моменат, па да своју намеру у дело приведе. Тај моменат створио се њиховим поласком за Ваљево, за који је он раније сазнао од једног свог пријатеља. Истог дана, када су они пошли из Београда, пошао је и он, али са свим другим путем. Док су они ишли друмом за Ваљево, дотле је он ударио на Жарково и Железник, по том обишао Остружницу, и у први сумрак, спустио се у пећинске ливаде.

— Намеран сам био, изјављивао је Трајко, да им се ту придружим, па доцније уз пут, ако не на другом месту а оно кад стигнемо на Дубоко, да их обојицу премлатим. За велику своју срећу, Кузман се вратио натраг а ја, нашав самог Танасија гди спава, променем ранији план и закољем га. Није ни гласка пустио док сам га клао... само је страшно крклао....

— По што сам га добро преклао, узем му сав новац који је код себе имао, а за тим га довучем до воде и гурнем у исту. У том моменту нисам се ни мало обазирао на то: да ли ће ме ко видети, јер бејех решен, да убијем сваког ко наиђе. Тек кад сам се вратио на место извршеног убиства и отпочео бројати упљачкани новац, кога је било 530 банака, спопаде ме неки страх, те с тога, чим сам био готов с бројањем, кренем убрзаним корацима пут Умке. Да ме, пак, не би ко опазео, скренем с првог пута и дохватим се стазе поред Саве, којом сам

ишао све док нисам прошао Барич. У Обреновцу погодим кола и одвезем се за Ваљево. Намера ми је била, да за сав новац, које сам од Танасија одузео, покупујем стоку, али кад сам дошао у Ваљево, мене спопаде толики страх, да сам се, под изговором да је стока скупа, вратио одмах у Обреновац, не купив ништа.

— У први мах био сам вољан заноћити у Обреновцу како би се сутра дан лађом вратио за Београд, али чим је настао први сумрак, спопаде ме нека луда жеља, да се вратим пешце, те да на тај начин прођем и поред места, на коме сам Танасија заклао. Нешто ме је просто гонило да то учиним и то тако силно, да сам се одмах морао кренути за Београд, и ако сам добро знао, да је то велика неспретност од моје стране.

— Дошав до несрећног места, нисам могао одолети, а да на њега не свратим, а кад сам то већ једном учинио, нисам имао снаге, да се од њега одвојим, већ сам, као прикован, остао ту читав сахат, док, најзад, нису дошли стражари и ухватили ме... Даље већ знате...

— Зар ти није било жао заклати човека?

— Не, али ми је жао, што ћу ја пропасти.

— Кајеш ли се сада због овога што си урадио?

— Ни најмање. Од тренутка када сам исповедио свој злочин и не мислим више на њега. За оно време пак, док сам био у бегству, било ми је веома тешко на души, и да нисам ухваћен, морао бих се, чини ми се, сâм пријавити власти, и све признати.

* * *

На два месеца после овога, Трајко је стрељан на оном истом месту, на коме је заклао Танасија, а сиромаш Кузман, по што је у болници одлежао читав месец дана, за које му је време живот о коњу висио, примио је од среског начелника сав свој новац, а у скоро по том напустио Београд и отишао у место рођења — Стару Србију.

При поласку, свратио је да ми каже „збогом“ и том приликом да ми захвали, тако бар он рече, на моме „вештом“ раду. У разговору о пок. Танасију, каза ми, да му се он још два пута у сну јављао: први пут у тренутку када је Трајко ухваћен, а други пут у моменту када је стрељан.

Зар то није најбољи доказ да има Бога, господине...

— То је, мој Кузмане, доказ да постоји нека невидљива сила, која води рачуна о нама и нашим поступцима, а коју ми смртни још не можемо да прозремо. Звала се она Бог, при рода или судбина, објашњавала се она хипнотизмом или спиритизмом, са свим је споредна ствар. Главни је, да она постоји, и да о њој морамо водити рачуна.

— Тако је господине.

— Збогом.

— Збогом.

* * *

Догађај са Кузманом рашчуо се у брзо међу становницима доњег спрата управе града Београда. Као што то обично бива, нарочито кад су људи беспослени, он је, у кратком времену толико модификован, да је од ћелије бр. I којој се све приписује, створио право страшило за злочинце. Желети је, да они у томе уверењу и даље остану.....

НА ПОСЛЕДЊЕМ ЧАСУ

— Julius Feemann —

Тишина је... Велики је парк, који се далеко пружа на подножју брежуљка, на коме се замак уздиже... Узвишен је поглед на замак са његова два торња, а у даљини високе планине покривене снегом, где се мешају са облацима. Плаво, пријатно небо гледа доле на сеновити парк у тишини. На старим клупама у парку почива прошлост.

Живот у овом дивном зеленилу природном представљају врапци који се дрско лепршају и тамо амо прелећу.

Врапци су познавали једна болесничка колица, која су се свакодневно вукла до водскока у парку. Под точковима од гуме прштао је песак а послужитељ је једноликим корацима гурао колица преда се. За њима је обично ишла млада, витка

жена — поред мирног и тихог краја, тих почетак; живот, који је тек настао да живи поред издасаја. Ову су групу врапци радосно поздрављали, јер су им доносили хране, и застали би тек код једне романтичне сенице поред водоскока.

Млада жена села би на једну столицу од треске поред узетог болника и читала би што из какве књиге, а врапци би немирно скакутали тамо амо и својом дреком дизали ларму.

Никад се у парку није видело никакво страни лице, само би баштован поздрављао болника немо и тихо скинувши своју зеленкасту капу. У последње доба болник се осећао некако друкчије него обично и од времена на време бадио би значајно поглед на младу жену, која је поред њега седела.

Он је и сам осећао, да му је некако друкчије него обично. Био је сад мек и добар... као човек, кога савест гризе и који тежи да својом добротом све поправи. Али, зашта би и био крив?... Већ неколико недеља не напушта своју болесничку столицу, па чак ни ноћу... она осећа, да се он већ неколико дана са собом бори, гуша, да га само једна мисао мучи, да се спасе... да издахне или оздрави — па ипак, никада му ни речца не пређе о томе преко усана. И сада изгледаше, да она ништа не зна, да ништа не примећује. Била је отворила књигу.

— Хоћу ли да читам, Алфреде?

Око усана заигра му горак, нервозан осмејак, и са лаким уздахом наслони он главу на кожни јастук.

После кратког ћутања, затражи он њену десницу, с којом се она на кола била наслонила. Сувим прстима додиривао је он њену руку, затим с муком наже главу према њој, а она се трже, као да не хте удисати његов ваздух.

— Елза...

— Шта ћеш Алфреде?

— Ако мора бити... — рече он горко и дршћућим гласом, па за тим он настави: — последњег вечера, док си ти била у позоришту био је доктор Копе код мене...

— Ти си ме, дакле, пустио да идем, а било ти је зло?!

Алфред јој стеже захвално руку.

— Нисам био приметно, да ми се стање погоршало; хтео сам с њиме само да говорим... само да говорим...

Докле је говорио, укоченом руком једва је дохватио срце, докле је полуотвореним уснама удисао ваздух.

Елза се уплашено трже. После неколико тренутака болник беше опет дошао к себи. Тешко дишући наслони опет главу на јастук.

— Хајдемо кући! — рече млада жена.

Са уморним погледом болник пристаде.

Опет се котрљао болесничка колица по сувом песку, опет врапци скакутаху немирно тамо амо...

Кроз сеновите алеје колица на послетку застадоше пред угледном и лепом кућом, чија се капија сада са звекетом отвори.

Кад су ушли у салон, Елза седе на једну фотељу од сомота обрнувши лице болеснику.

Он је дрхтао, докле је говорио...

— Ти ме мораш непрекидно гледати Елза, да би знао докле да говорим. Не прекидај ме, знаш!...

Млада жена беше лако поруменила и она и сама не знајући зашто, обори очи к земљи.

— Гледај ме Елза! — понови болник тихим шапатом.

Она подиже очи и погледа га некако силом, некако уплашено, па онда слободније.

— Надам се, да ћу у скоро свршити Елза; и ако доктор вели, да ћу још дуго година остати у овом укоченом стању... Кад бих имао срећу, рекао је, могао би после неколико година проhodати на штакама... али, то је будалиштина... је ли Елза?...

Више није могао да говори. Са погледом, који као да је питао, гледао је у своју жену, која је поред њега седела и ћутала.

Лагано, она се диже и приђе болнику да би му хладне капљице зноја са чела обрисала. Он је ухвати за белу руку и притисну дуг пољубац... Она стоји право поред њега, мирно дишући, без икаква видљива узбуђења; поглед јој више не показује никаква страха.

— Седи тик до мене Елза!

Пошто је то била жеља болникова гурну она фотељу до кола.

Дуго је он радосно гледао, па онда шану лагано:

— Елза!... Сад знам шта је љубав!

Али и то не беше учинило никакав утисак на младу жену.

— Када те узех за жену, — продужи болник промуклим гласом, — то је било за то, што си ми се ти допадала, онако исто као и друге... Нисам био више млад човек и хтедох се смирити!... А, ти... поред мене, млада тек у пупољку... а чежња... тада ме спопаде љубав... страх... да може друкчије бити... да ти... можда...

Глас му је дрхтао и бејаше све слабији, докле се на послетку не чуше испрекидани слогови.

Она окрете главу и не хтеде се с његовим погледом сустрести.

— Шта говориш Алфреде?... Та, не узбуђуј се толико! Имаш ли разлога да се на ме тужиш?

— Не, не!... Али ти... Елза?

Речи су се једва могле разумети; очи су му севале, а жути као восак упали образи горели су грозничавим жаром. Последња снага изгледаше у његовом телу да букти.

И по нова замоли Елза болника да се смири, исто као каква милосрдна сестра кад врши своју дужност.

Брзо обрте се он жени.

— Пусти ме, морам још да говорим... Елза, знаш ли, да ја само због тебе патим?... Замисли годинама си непрекидно везана за мој леш... Елза... годинама! Та то је немогуће... —

Дршћући обви он своје суве руке око њеног лепог тела и већ му образи додириваху њено ухо...

— Елза, молио сам доктора, да ми да отрова...

— Шта?! — дрекну млада жена уплашено.

Болник се намести боље на јастуку и погледа је за тим захвално, и онда рече тихо, готово лукаво:

— Зар ниси и ти никад помишљала како да се мене опростиш?... Признај!

Она се окрете и покри десницом очи, не пустивши сузу, докле је левицу оставила мужу, да је љуби.

— Ти... анђелу прави... ти... али доста с тим!... Морам довршити.

Са напрезањем последњих својих сила, рече он узбуђено:

— Погледај ме Елза!... Ти треба да будеш срећна, ако уживим... а ти си тако млада... пуна живота!... Не иде, Елза!... Прави је злочин од мене... и ја сам се решио... Чућеш одмах!... Докле живим, ти нећеш бити жена другог... али, ја ћу те учинити срећном... ја ћу тебе ради умрети!... Чујеш ли... умрети!... Кад будем мртав, онда си Елза слободна и онда бирај и буди срећна...

Са полуугушеним криком клону млада жена поред кола на колена... обема белим као алабастер рукама беше покрила лице, као да није хтела даље гледати свога мужа како се мучи на последњем часу! Она ју је погледом гутао, осетио је да се уплашила, да дрхти. Али он хоће да јој види лице и покушава да је једном руком загрли и к себи привуче и у највећем узбуђењу шапће јој.

— Буди милостива са мном Елза!... Милостива... — — —

Речи му изумреше на уснама. Груди му се сташе бурно надимати и спуштати. Са укоченим погледом посматра своју лепу жену, која му код ногу непомично лежи. Никаких суза, никаква страха, никаква узбуђења...

Њега, на против, спопада неизмеран страх; дршћућим рукама хтвата је за косу, покушава да је дигне... да јој прочита поглед! Она се опире. Зар га не може више гледати? Њено притворство можда је изневерило; морала би показати лице, а на њему би се могло прочитати, да она већ... — — —

Спопаде га беснило... а нема помоћи, нема снаге. Све се у њему бори и грчи... хоће да виче, а не може и уснице му једва шануше:

— Елза!...

Лагано подиже она главу и не погледав га, обрну се у страну.

— Блудницо...! — просикта он и стаде грчити песницу, али је не могаде подићи и онда без гласка клону немоћно... — — —

Последњи зраци залазећег сунца бацаху некаку радосну сенку на мрачни замак и његове куле, на бледо, упало лице једног самртника, на златно-свиону косу младе жене, која је била заронила лице у меку наслоњачу и тихо плакала...

КО ЈЕ УБИЦА?

КРИМИНАЛНА ПРИЧА

А. Белов.

8

— Не, али покрај свега тога не достаје позитиван доказ, јер је комесар затекао господу с једне, даме с друге стране стола; господу у фраку, с белом, исправном вратном марамом, исто тако кошуља; шешир на глави а монокл на оку Мораћете ми признати, да се таква тоалета не бира од људи, који се спремају...

— А жене? упаде му барон у реч...

— Оне нису биле у тоалети. То нам ускрађује питање, да ли је та тоалета била коректна или није!

— Утврђује ли протокол и ту околност?

— Тачно и јасно. Одатле видети, да су била два подељена друштва: господу с десне, даме с леве стране, као у јавним етаблисманима, у топлим купатилима, на пример... са зидом који их дели...

— И то називате пристојношћу?

— Бар је Луј Шасен у својој потпуно исправној тоалети строго одржавао солидност... а то је за нас, на жалост, главна ствар!

— Одиста? Ви сте уверени о томе, да је он са својим моноком на оку хранио солидност и пристојност?

— Уверен не. Али докажете ми да је друкчије!

Барон шкрипну гневно зубима.

— Дакле никаквих доказа, баш никаквих, за кривицу? узвикну. Никакве стварности? Никакав протокол! Ах! То је, дакле, та правда, којој сам се до малочас још тако дивио! Да сам то знао, не бих јој своју бедну пријатељицу никад поверио, не бих се никад обратио правди за заштиту ње ради! Али добро, ја ћу јој сам прибавити задовољења!

Тон, којим су изговорене речи, уплашише адвоката, који је познавао свога клијента.

— Учините ми ту једину љубав, господине бароне, и не доводите у опасност нашу ствар неумесним насиљем!

— Али наша је ствар већ у опасности! Шта ми остаје још да чиним? Да отпочнем парницу због тешке увреде? Кад би јој се крај догледао? И знамо ли, хоћемо ли је уопште добити?

— О-о! зато бих ја јамчио! На нашој страни честита жена, која ужива све симпатије. На другој страни један субјект, чије неваљалство познаје цео свет, и које ћемо ми још оштрије изнети на видик! То би било нешто! Нека најзад падне и деликт и протокол! Али сви ти гласови, које сам вам испричао, које сам мучно и брижљиво сабрао, које ћемо ми, ако буде потребе и лично изложити, они су довољни да утврде, баш ако не браколоство у смислу законском, а оно бар распусништво, јаван скандал. И тиме ћемо имати успеха, ослоните, се на то. Ја познајем власти у нашој земљи, па имам и поверења у њима! За сада се госпођа Шасенова услед познате судске одлуке нема шта бојати од својега мужа... али њен муж има се од нас бојати свачега.

— Од мене у првом реду, мумлао је барон, и одмах се затим опрости са својим адвокатом.

V.

Тужба за развод пође својим путем; не изазвавши у први мах никакав догађај од важности. Луј Шасен се није ни најмање узнемирио позивом за покушај измирења, који се мора по закону учинити код оба супружника. Али му је позив био сасвим исправно предат у малом хотелу у улици Франсоа, где је он пређе привремено становао и где се и сада опет настанео, од кад му је забрањено борављење у кући његове жене.

Противу њега, дакле, буде донета пресуда за недолазак; судија издаде госпођи Шасен пуномоћје за поновно позивање које се њеном мужу предаде у року од двадесет дана, али и оно искуси с његове стране исту равнодушност или омаловажење, управо онако, као да га се ствар баш ништа не тиче.

Адвокат госпођин није се тиме ништа бунио. — „Ако и до другог рочишта не узме адвоката, онда се он, по свој прилици, тако осећа, као да стоји на угљевљу; њега је сигурно страх, да не изгуби парницу, и хтео би, можда, да изазове поравњање, које би се, разуме се, састојало у томе, да он тражи један део

имања под погодбом, да неизласком пред суд призна развод, и да одустаје од жалбе противу такве пресуде.“

Барон Роберт је нагађао код Луја Шасена сасвим друге погледе, смешио се иронички, али не рече ни речи. Обећао је да ће се мирно држати и да се неће лично мешати, догод све буде ишло својим правим путем, и држао је реч.

Један део свога времена проводио је крај госпође Шасенове, која је од скора постала за спољне утиске осетљивија, нервознија него пре; била је то промена, коју је барон приписивао њеном промашеном животу, разореним надама, дугогодишњем јаду и неизвесности за будућност.

Да се одазове свима призивањима, које је добијао, од како се знало да је опет у Паризу, било му је сасвим немогуће. Већина од њих отпутовала је у корпу за хартију, али је понеки морао да се одазове из друштвених обзира, а још и због тога, што су му дражила радозналост.

Отуда је дошло, да он већ два дана није посетио своју пријатељицу, а кад је трећега дана у вече отишао њој, не нађе је код куће.

— Куда иде без мог допуштења? упита госпођу Дипи.

— Не знам, господине бароне, одговори пратилица, ја мислим, да је госпођа Шасенова изишла само да дахне мало чиста ваздуха, да би умирила своје нерве, који су данас били баш у сасвим бедном стању.

— Зашто је нисте пратили?

— Нисам је видела, кад је отишла. После јела устаде наједанпут, узео огртач и шешир и нестале је, кад је нико није ни опазио.

— Нервозне особе воле такве људи. Она вам је дакле данас изгледала узбуђенија него иначе?

— Пре веома утучена, трома, као буновна, сањива.

— Код нервозних се људи често јављају таква расположења. Али то ће проћи, кад опет отпочне мирнији, уређенији, срећнији живот. Нема ништа ново о парници, а?

— Ништа, господине.

— Господин Шасен је ништа не узнемирује?

— Хвала Богу, не! Он се више никако не виђа. Синоћ је тражио да му се пошљу неке ствари, које је заборавио понети са собом.

— Преко кога?

— Преко вратара Васера.

— Васер, дакле, још одржава односе с њиме?

— Да; шта више, веле, да му је у последње време више пута одлазио, и то заједно са собарицом.

— Јесте ли то казали госпођи Шасен?

— Казала сам! Али Она не придаје тој ствари никакве важности; она вели, да нема ништа да таји, и нико не може о њој рећи ништа ружно.

— Зашто мени нисте ништа о томе казали?

— Забранила ми је госпођа Шасен из страха, да ће јој господин барон препоручити, да отпусти обе особе.

— Разуме се, да би то по свој прилици, и било. Ја ћу јој представити опасност, у коју срља, и надам се, да ће се опростити таквих шпијуна.

— Они су јутрос и сами отишли, не рекавши ни једне речи.

— Шта? Па то сасвим изгледа као бегство после зла дела од чијега се открића боје. Зар не мислите и ви тако, госпођо Дипи?

— Свакојако, господине; с тога сам и мислила, да треба с вама да говорим и поред забране госпође Шасен.

— Тхе! заврши барон разговор, несрећа се догодила и не може се више изменити.

Затим погледа на сакат и додаде:

— Реците, молим вас, госпођи Шасен, да ми је жао што не могу да је сачекам. Свратио сам само у пролазу. До сутра, дакле!

Сутра-дан дођоше друге прилике, и он одложи заказану посету до увече, али је правио рачун без свога собара, који га је потсетио на један ручак, за који се он обећао још пре неколико дана.

Трећега дана устаде рано, да би се на време одвезао госпођи Шасен, и таман се хтеде попети у кола, кад се пријави доктор Рено.

— А, ви сте то! Како стоји код суда? довикну му весело, али убрзо промени свој тон, кад додаде: Ви имате, мора

бити, нешто врло важно да ми саопштите, кад сте тако узбуђени.

— Свакојако.

— По свој прилици какво ново неваљалство нашега противника? Говорите, ја сам на све спреман.

— Не, на то нисте спремни. То прелази бар моћ појимања!

— Ама шта се догодило?

— Ја сам се дуго премишљао, да ли да верујем. Али сам се најзад уверио.

— О чему?

— Изјаснићу се, али вас молим, да ме не прекидате и да се не узбуђујете!

— То вам обећавам.

— Господин Луј Шасен, отпоче доктор Рено, замолио је ових дана једног мог веома виђеног колегу, да предузме његову одбрану у брачној парници. Доктор Н. не прима се лако, него је и у овом случају, пре него што се обвезао, прво молио за опширно објашњење ситуације. На то му је Шасен казао најискренијим тоном, да се он није оженио, као што му непријатељи износе, ради новца, него из љубави. Али се госпођа де Живреј само зато поново удала, да би имала човека, кавалера, који би управљао њеним имањем и могао послужити покривалом за њене остале поступке.

— Ах, нитков један! узвикну барон Роберт. Он, дакле, тако далеко иде, да сумњичи и одриче љубав жени, која га је обожавала.

— Он иде и даље, настави доктор Рено, јер је окривљује, да стоји у односима с другим људима.

— Ви се шалите!

— Чујте даље! Пустити сад њега самог да говори, онако, како га је чуо мој колега. Једнога дана, тако је дакле причао Шасен, једва по године после нашега венчања, опазим ја, да ме она вара. У своме очајању хтедох је у први мах убити. Али ја сам је љубио још непрестано... Хтедох да изазовем њенога љубавника, али, пре него што сам тај корак учинио, чујем да се она држи још с једним и још с једним и — још с једним... а са целим Паризом нисам се тек, ни у ком случају, могао тући.

— То је рекао нитков? викну барон, побледео од беснила и дршћући целим телом.

— Да, и даље — понављам, да вам говорим још увек његовим рођеним речма: „Шта сам знао чинити?“ узвикнуо је код мојега колеге, да подигнем тужбу за развод? Из обзира према њој избегавао сам скандал, али сам се иселио. Знам, мени ће се пребацити, да јој нисам очувао верност. Али, молим вас! та ја сам тражио да се разгалим, да заборавим! изгубио сам био памет... Сад ће се рећи: Зашто он онда задржава имање? — Ама ја, молим вас, носим одговорност за то имање! Где да га оставим? Које да га дам? Њој? Требало би само да знате, какву би употребу она од тога учинила. С тога сам сматрао за своју дужност, да не пустим из руку управу имањем. Она ме је узела за мужа само као интенданта, па као интендант хоћу да положим и рачун, а ако се имање смањило, ја ћу поднети доказ, да га нисам ја страјио, него она, да би задовољила своје појуде, о којима је најбоље ћутати;

Барон се подиже, приђе адвокату и запита промуклим гласом, положивши му руку на раме:

— Имате ли да ми причате још штогод од таквих глупости? Обећао сам, да ћу вас саслушати до краја; али такве лажи, такве клевете нисам очекивао!

— Ја нисам дошао још ни близу краја, рече доктор Рено, хладнокрвно као увек, а нисам још ни издалека рекао оно, што је најгоре. Хоћу ли, дакле, да престанем?

Он је покушао да својим миром угуши гњев другога, и то му је пошло за руком.

— Наставите, рече барон Роберт после кратког ћутања.

— Луј Шасен је, дакле, причао моме колеги даље, да је покушавао заборавити прошлост, заборавити своју жену, по кадшто се, шта више, предавао нади, да се она, можда, колико-толико опаметила. Али, она свакојако охрабрена његовим ћутањем, некажњавањем, које јој је даровано, а можда и мислећи, да се сада сме дрзнути свачега — она се, дакле, усуђује, да обрне копље и да подигне чак и тужбу за развод брака. Зашто хоће да се разведе? Прво из страха, да бих ја могао најзад изгубити стрпљење због њеног бесрамног живота и изложити

је јавности! А друго, да добије одрешене руке према својој имању... и треће, можда, да би се могла и по трећи пут удати!

— За кога?

— За вас!

— Ама тај је нитков сазрео за луду кућу!

— То би ми било право! Али он не говори о вама и о свадби као умоболан, чак не ни као какав ексалтиран човек. Он вели, ви би били једини човек, који би је могао, својим карактером и својом влашћу над њом, одвратити од њенога срамнога пута и повратити добру. То га је једино до данас уздржавало, да се не противи разводу.

— Ала је то притворство! Нискост! А при том и лукавство! Ваш колега се, разуме се, тиме дао завести; па и ви сами... О! Али сам на срећу ја ту, да му здерем личину са њушке! Ви нећете из ове собе крочити пре, господине, него што из вас не исчезне свака сумња у часност те жене, коју ви сад тако кривите. Да, да! Одавно ја то опајам по начину, како ви понављате клеветничке речи.

Адвокат остаде исто онако миран, као што је и до сад био.

— А ја ћу вам, узведе барон опет мирним тоном, бити обвезан благодарношћу, ако бих могао преко вас да сазнам, зашто је Луј Шасен до данас избегавао, да се брани, и тек овако доцкан замолио господина нашега колегу да се прими његове одбране?

— Јер му је, вели, тек сад испало за руком, да набави доказе о томе, да се његова жена неће, као што је он мислио, наново удавати, него хоће само зато да се разведе, да би —

— Могла сасвим безбрижно водити свој порочан живот, зар не?

— То тврди он.

— А његов доказ зато?

— ... Јесте један свежањ писама.

— Писма од љубавника његове жене? Је 'л' те? Она се дају лако фабриковати.

Још бојажљивије и тише него до сад, јер је осећао, да му под ногама још јаче гори, рече адвокат:

— На жалост, то су писма, која је госпођа Шасенова сама писала!

— Јесте ли видели та писма?

— Видео сам.

— И читали?

— Да.

— Је ли њен рукопис?

— Поуздано. И ја сам сумњао; али сам брижљиво сравнио рукопис са њеним написима у мојој канцеларији. За мене не постоје више никаква сумња.

— Ако су писма одиста њена, онда у њима не може бити ништа, што би могло удити њеноме гласу, осим ако нису потворена!

— Ја бих свакојако желео, да тако буде!

— Које је писала писма?

— Разним људима.

— Наравно! Један једини љубавник није био довољан ниткову, мора их одмах бити више! По свој прилици тај неваљацац не крије ни имена тих особа!

— Уз писма су и завоји са адресама. На тај начин имамо сва имена.

— Позната имена?

— Већим делом.

— Из друштва?

— Већином уметници.

— И глумачки народ?

— Има и њих.

— Ах! Па то је све лепше! Јамачно ће и њих позвати на претрес?

— Не, писма нису долазила до њихових руку.

— Дакле негде успут остала? Па та ствар бива све лепша. Жена се упропашћује, али човека, чији исказ може све да упропасти, њега поштују... Па откуда су им онда та писма, кад нису уопште ни доспевала на своју адресу?

— Госпођа Шасен их је давала својој собарици, која их је морала предавати код вратара.

— Ах, право. Именом Августа и Пјер Васер, не?

— Да, да, сасвим тако.

(Наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Један општински писар управио је на нас једно овако питање:

Може ли се наплата досуђене накнаде штете шумском фонду, по кривицама за горосечу, извршити и из оног имања, које осуђеном лицу, као земљоделцу, штити тачка 4. §. 471. грађанског судског поступка, или не може?

На ово питање ми му, у место нашег одговора, саопштавамо мишљење Господина Министра Народне Привреде, које је он, писмом својим од 25. октобра 1899. године ПМ 9047, изјавио Г. Министру Унутрашњих Дела, на његово питање, које је било исте садржине као и горње питање овога писара, које је он сада на нас управио.

То мишљење Господина Министра Народне Привреде, од речи до речи, гласи овако:

„Ја сам узео у оцену наређена поменутих законских прописа о досуди штете шумском фонду и пропис тачке 4. §. 471. грађанског судског поступка, па налазим: да законско благодетељање о заштити земље за уживање земљоделцу, о коме се говори у овом закону, по другом одељку овог законског прописа, не важи за извршење кривичних осуда, те по томе ни за наплату досуђене штете шумском фонду, по шумским кривицама, као кривичне осуде опште.

„Накнада штете шумском фонду за украдени или оштећени предмет, и новчана казна за саму шумску кривицу, то су два сасвим различна предмета кривичне пресуде, по кривицама, које се казне по закону о шумама.

„Штету плаћа кривац поред казне (члан 98.) као вредност украденог предмета, или накнаду за оштећени предмет. Новчана казна изриче се по члану 94. поменутог закона, за саму кривицу, и ако је ова казна толика, да је кривац не може платити трећином свог имања, замењује се затвором, на начин прописан у члану 97. Власт, која изриче казну, кажеће у пресуди, колико ће дана трајати овај затвор, ако је поменути случај (члана 96.).

„За извршење, дакле, ове наплате штете, досуђене шумском фонду, кривичном пресудом, као накнаде за украдени или оштећени предмет, нема никаквог законског ограничења, нити исту изузима, ма који закон од наплате из имања, о коме говори пропис §. 471. тачка 4. грађанског поступка. И ова се наплата, дакле, као и свака друга кривична осуда, може наплатити из имања осуђеног, о коме говори први одељак поменутог законског прописа. (Но, ако би се што од овога имања продавало земљоделцу за наплату пореза, приреза и других општинских трошкова, као и кривичних осуда, па би по измирењу сума, за које је у овим случајевима продаја извршена, нека сума преостала, онда се тај преостатак не може употребити за измирење других поверилаца, него ће се предати земљоделцу и т. д. Замена од 14. Јула 1898. године В. измене и допуне у закону о непосредној порези од 29-ог Септембра 1899. године, по коме се за наплату порезе мора оставити кућа са 20 ара.)

„Па кад ни један од поменутих законских прописа закона о шумама, нити ма који други,

не ограничава ову наплату досуђене штете шумском фонду, кривичном пресудом, по себи је јасно: да за њу не важи поменуто законско благодетељање о заштити земље земљоделцу за извршење пресуде“.

* * *

На питање једног општинског писара, одговарамо му:

Да, према распису Министра Унутрашњих Дела од 17. априла 1899 год. ПМ 8981, и члану 95. закона о земљорадничким и занатским задругама, не треба наплаћивати *никакву таксу* по закону о таксама, ни од оснивача ни од представника земљорадничких задруга, ни за оверавање потписа ни у опште за све радње што их дотични имају са државним и општинским властима.

* * *

На питање једног општинског писара, одговарамо му:

Да је расписом Министра Унутрашњих Дела од 23. јуна 1899. године, ПМ 14574, наређено свима општинским судовима: да они увек шаљу дотичним првостепеним судовима, у *овереном препису*, све оне своје одлуке — пресуде или решења — противу којих је изјављена жалба, заједно са жалбама дотичних жалилаца и са оригиналним одлукама противу којих су те жалбе изјављене.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Димитрија — Мита Дујин, бив. осуђеник управе београдског казненог завода, још 9. фебруара 1899 год. побегао из кладовске тврђаве и до данас није ухваћен од стране наше власти. За њега се сазнало да је пребегло у Влашку где је и раније често одилазио и подуже живио али се сад, већ по други пут — доставља, да је опет прешао нашу границу. Дујин је познат као врло опасан разбојник.

О њему је опширније писано у бр. 6 на стр. 48. „Полицијског Гласника“ од 1899. год. Препоручује се свима полиц. и општ. властима,

нарочито пограничним, да обрате строго пажњу на овог зликовца. На случај проналаска, треба га под јаким стражом спровести Управи гр. Београда. Дујину је 60 година, средњег је раста, просед, ћелав. Најрадије носи бакенбарде, као што је и на слици, али је вероватно да је се обријао или да на други начин браду шипа, да би се тиме што боље прикрио од потере, на шта треба обратити нарочиту пажњу.

Драгутин Симић, из Бадовинаца, извршио је, ноћу између 17.—18. пр. месеца крађу стоке Милошу Симићу, из истог села и побегао. Он има 18 година, раста је повисоког, очију великих и грабастих, ћосав је. Начелник среза мачванског актом од 20. тек. месеца Бр. 15161, моли све полиц. власти, да овог крађивца у својим домаћајима потраже и пронађеног њему стражарно спроведу. Акт управе града Београда Бр. 25710.

ТРАЖИ СЕ

Радисава — Раду — Ристића бојацију из Ужица, који незнано отумара од своје куће још пре Ђурђев-дана ове године, и оставио своју жену без икаквог потребног издржавања, тражи начел. окр. ужичког актом Бр. 11052. у случају проналаска треба известити начелство или управу гр. Београда с позивом на Бр. 25978.

Милку жену Јоксима Душића — из Сувог Дола. Тражи начел. окр. топличког Бр. 7667. због крађе своје мужу од кога је она одбегла 21. ов. мес. Милка је стара 36 год., раста је средњег плава у опште, очију зеленкастих, у оделу селачком ужичком, на глави бела шампија у антерији од црног сукна. Пронађену треба упутити начелству окр. топличког или Управи гр. Београда с позивом на акт Бр. 25980.

ПРОНАЂЕН

Радомир Живковић, који је Расписом Управе гр. Београда од 9. ов. мес. Бр. 22503 тражен по извешћу црногорске владе преко нашег министарства спољних послова, пронађен је на Цетињу, камо је познат по слици изнетој у „Полиц. Гласнику“.

КРИМИНАЛНЕ БЕЛЕШКЕ

+ **Оглашени зликовци**, Цуплић и Микић одбегли робијаши, 6. ов. мес. око 3½ сата по подне, на путу између Стриже и Д. Видова, напали су на председника општине стричке Миленка Аврамовића и његовог писара Стаменка Јовановића, када су исти понели порез у Параћин. Писар је погинуо. Председник се са новцем спасао бегством. Потере су дигуте за зликовцима.

△ Начелство округа моравског, извештем од 17. овог мес. № 11460, јавља, да су непознати зликовци, 17. овог месеца напали на Владислава Ристића, абаџију, из Параћина, на путу Рашевичком у месту „Валога“ отели му 110 динара у банкама и свукли му и узели антерију, фермен и шубару. За разбојницима се живо трага.

Садржај: I. *Службени део:* 1) Укази о постављању и разрешивању. II. *Стручни и научни део:* 1) Лондонска егзекутивна полиција, од М. П. Јов.; 2) Пријава странаца у француској; 3) Питања. III. *Почуно забавни део:* 1) Келија бр. 1; 2) На последњем часу; 3) Ко је убица, криминална прича од А. Велоа у преводу од Ј. Угричића. IV. *Поуке и обавештења:* V. *Службене објаве:* 1) Потере; 2) Тражи се; 3) Пронађен; 4) Криминалне белешке.